

NOTAT

26. august 2016

J.nr. 2016-2559

Kemi, ulykker og internationalt
(KUI), TC Syd
ACH/LSE

Om to dødsulykker ved vejarbejder

På samråd i Beskæftigelsesudvalget den 12. maj 2016 om arbejdsrelaterede dødsulykker i trafikken, blev der stillet spørgsmål vedrørende to dødsulykker ved vejarbejde. I dette notat redegøres for de to dødsulykker og Arbejdstilsynets opfølgning herpå. Der er tale om følgende dødsulykker:

- Sag 1: 22. februar 2006 – bakkingsulykke med lastbil på byggeplads (vejarbejde på Motorring 3 ved København).
- Sag 2: 1. september 2011 – bakkingsulykke med dumper (køretøj med lad) på byggeplads (anlæg af motorvej Sønderborg-Klipleve).

Sag 1:

Den 22. februar 2006 skete en arbejdsrelateret dødsulykke i forbindelse med udvidelse af motorring 3, Rødovre.

En landmåler, der var i gang med at måle, og som stod med ryggen til en bakkende lastbil, blev påkørt af lastbilen og afgik ved døden. Ulykken skete på et arbejdsområde på midterstykket på motorvejen. Midterstykket var afspærret fra den øvrige trafik, der kørte i to spor på begge sider af midterstykket (arbejdsområdet). Der var meget støj i området på grund af trafikken. Ulykken skete i forbindelse med, at lastbilchaufføren skulle aflæse varer i arbejdsområdet. Der var således ikke tale om en trafikulykke, men om en arbejdsulykke.

Arbejdstilsynet undersøgte ulykken samme dag, ulykken skete, og i dagene efter. I forbindelse med ulykkesundersøgelsen blev der afgivet straks påbud til to virksomheder: Dels blev der givet straks påbud til SCT Transport A/S om ikke at bakke en lastvogn uden fuldt at orientere sig i det bagvedliggende område, dels straks påbud til Pihl-Hoffmann I/S om ikke at færdes på arealer uden, at de ansatte er sikret mod påkørsel. Da der var tale om påbud til to forskellige virksomheder, blev der i oprettet to besøgssager – en, hvor Pihl-Hoffmann I/S var hovedpart og en, hvor SCT Transport A/SD var hovedpart.

De to straks påbud af 28. februar 2006 blev sendt i kopi til politiet samme dag, som påbuddene blev sendt til de to virksomheder.

Begge straks påbud indeholdt bødevarsel til virksomhederne, idet der var tale om overtrædelse af klare og velkendte regler eller af praksis i forbindelse med ulykken.

Virksomheden Pihl-Hoffmann meldte den 3. marts 2006 tilbage til Arbejdstilsynet, at man havde skærpet sikkerhedsreglerne ved transport til og på byggepladsen, herunder ved at lastbiler skulle have bakalarm, at der blev indrettet venteplass til lastbiler ved hver indkørsel, at chaufføren der skulle afvente ”flagmand” (dvs. en

person, der sikrer, at bakning kan ske forsvarligt), **at** ”flagmanden” skulle følge lastbilen, så længe den var på pladsen og **at** landmålerne skulle markere deres arbejdsområde med rød/hvide kegler mv. Arbejdstilsynet godkendte virksomhedens tilbagemelding.

Den 20. juni 2006 modtog Arbejdstilsynet politiets rapporter vedrørende ulykken den 22. februar 2006. Det fremgår af politiets rapporter, at lastbilchaufføren som følge af bakning med lastbil i arbejdsområdet den 22. februar 2006 var sigtet efter færdselsloven og straffeloven.

Lastbilchaufføren blev ifølge Fagbladet 3F senere idømt en bøde af politiet for overtrædelse af færdselsloven på 1.500 kr. Dette er således ikke oplysninger, som Arbejdstilsynet har modtaget af politiet.

Da Arbejdstilsynet modtog politiets rapporter, blev de lagt på en ulykkessag, som var knyttet til de to besøgssager. Denne sag, blev henlagt samme dag, som politirapporter blev modtaget. Der findes ikke notat på sagen, der konkret oplyser, hvorfor der ikke blev foretaget videre med hensyn til en evt. straffesag for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen.

En søgning i Arbejdstilsynets sagsregister efter sager om ”Indstilling til retslig tiltale” for 2006, har ikke resulteret i sager vedrørende ulykken.

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at der burde have været foretaget en strafferetlig vurdering, da der var begået overtrædelse af klare og velkendte regler eller praksis i forbindelse med arbejdsulykken. Det var således en fejl, at Arbejdstilsynet ikke foretog denne vurdering.

Sag 2:

Den 1. september 2011 skete en arbejdsrelateret dødsulykke i forbindelse med anlæg af motorvejen mellem Sønderborg og Kliplev. En sjakbajs blev kørt ned af en dumper (køretøj med lad) og døde af sine kvæstelser. Ulykken skete i forbindelse med, at dumperen skulle bakke op ad en tilkørselsrampe, som var under opbygning, for at aflæsse jord fra anlægsarbejdet. Der er således ikke tale om en trafikulykke, men om en arbejdsulykke.

Arbejdstilsynet undersøgte ulykken samme dag og gav et strakspåbud til arbejdsgiveren om at sikre, at anvendelsen af et teknisk hjælpemiddel, en dumper, sker sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Virksomheden meldte den 16. september 2011 tilbage til Arbejdstilsynet, at man havde undervist alle medarbejdere i, hvordan de skulle færdes på byggepladsen. Derudover havde virksomheden instrueret i, at bakning med dumpere så vidt muligt skulle undgås, og hvis det var nødvendigt, måtte det kun ske med en anviser (det samme som en ”flagmand”). Endelig havde virksomheden installeret et kamera-monitor-system på alle dumpere på byggepladsen. Arbejdstilsynet besøgte virksomheden igen den 22. november 2011 for at kontrollere, om strakspåbuddet var efterkommet.

Den 21. december 2011 indstillede Arbejdstilsynet til Syd- og Sønderjyllands Polit, at der blev rejst tiltale mod arbejdsgiveren. Som begrundelse herfor blev det

anført i indstillingen, at virksomheden ikke forud for ulykken havde forskrifter vedrørende bakning med dumper, ligesom der blev henvist til, at afdøde var arbejdsleder på pladsen. Arbejdslederen handlede således på arbejdsgiverens vegne. I den forbindelse havde han ikke konkret sørget for, at arbejdet blev tilrettelagt og udført fuldt forsvarligt. Under disse omstændigheder vurderede Arbejdstilsynet, at arbejdet med bakning ikke i alle led var planlagt, tilrettelagt og blev udført sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt på ulykkestidspunktet. Arbejdstilsynet vurderede således, at der var handlet groft uagtsomt ved ulykken, og at arbejdsgiveren ikke havde opfyldt sin pligt til at sørge for, at arbejdet var planlagt og tilrettelagt, så det kunne udføres forsvarligt. Virksomheden betalte senere en bøde for overtrædelse af arbejdsmiljøloven på 80.000 kr.

Arbejdstilsynets vurdering af de to sager

Arbejdstilsynet gør brug af straffesager, når der er begået overtrædelse af klare og velkendte arbejdsmiljøregler eller praksis, der har været forbundet med konkret fare for sikkerhed eller sundhed, og når der i forbindelse med overtrædelsen er udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at den i sag 1 begåede overtrædelse af arbejdsmiljølovens § 38 og § 27 i den daværende byggepladsbekendtgørelse er omfattet af Arbejdstilsynets praksis for at rejse en straffesag. Der er herved lagt vægt på følgende:

- Der var beskæftiget ca. 15 ansatte, som udførte jord- og betonarbejde, elektrikerarbejde og landmåling, i det afspærrede område, hvor ulykken skete.
- Der var hyppig trafik af lastbiler, som foretog af- og pålæsning af materialer til vejarbejdet. Det transportfirma, hvis chauffør var involveret i ulykken, foretog flere daglige kørsler til og fra dette område.
- Området var indrettet, så det var nødvendigt at bakke for at foretage af- eller pålæsning.
- Landmåleren udførte opmærksomhedskrævende arbejde med ryggen til trafikken, og i støjende omgivelser, uden at der var truffet foranstaltninger til at sikre mod risikoen for påkørsel.

Under disse omstændigheder vurderes det, at der er tale om overtrædelse af klare og velkendte regler eller praksis, og at landmålerens arbejdsgiver, Pihl Hoffmann I/S, har udvist grov uagtsomhed ved overtrædelsen.

Ovennævnte generelle kriterier for, hvornår Arbejdstilsynet kan rejse en straffesag, var de samme i 2006 som i dag.

Det forhold, at man ifølge en intern instruks (nr. 2/2006) om kvotering af ulykker til undersøgelse, ikke skulle undersøge trafikulykker, vurderes heller ikke at have haft betydning for den manglende straffesag. Ulykken kan ikke anses for en trafikulykke, da den *ikke* skete på offentlig vej, men inde på en byggeplads i forbindelse med af- eller pålæsning af materialer. Dertil kommer, at ulykken blev undersøgt, og der blev afgivet strakspåbud.

Det forhold, at ulykken skete i forbindelse med bakning af en lastbil og ikke et arbejdsredskab (som fx dumperen i 2011-sagen, sag 2), burde heller ikke medføre forskelle i den strafferetlige vurdering, når arbejdet som beskrevet foregik på en byggeplads.

Der burde således i sag 1 være blevet rejst en straffesag for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, men det kan ikke fastslås, hvorfor det ikke er sket. Der var således tale om en fejl fra Arbejdstilsynets side.

Arbejdstilsynet er i øvrigt ikke bekendt med årsagen til, at politiet har givet en bøde på 1.500 kr. efter færdselsloven for forhold, der er foregået på en byggeplads (vejarbejdsområde).

Arbejdstilsynet kan oplyse, at der i 2012 blev strammet op på procedurerne for behandling af straffesager i forbindelse med overtrædelse af arbejdsmiljøreglerne. I 2012 blev der således indført en instruks om, at dødsulykker, hvor straffesagen agtes henlagt, skal forelægges for Arbejdstilsynets koordinerende center på strafområdet for at sikre, at der ikke sker henlæggelse af dødsulykker, som er egnede til strafferetlig behandling. Arbejdstilsynet har således med opstramningen af procedurerne i 2012 forsøgt at sikre, at der ikke sker lignende fejl som i 2006.